

روابط همسایگان از منظر احادیث؛ از وصیت جبرائیل به پیامبر(ص) تا حدیث زیبای امام سجاد(ع)

یکی از مسائل اجتماعی امروز که با توجه نوع زندگی شهری و آپارتمان نشینی خیلی مهم و حساس شده بحث روابط با همسایگان است...

یکی از مسائل اجتماعی امروز که با توجه نوع زندگی شهری و آپارتمان نشینی خیلی مهم و حساس شده بحث روابط با همسایگان است و بد نیست بدانیم در اسلام، روایات و احادیث زیادی در این باب وجود دارد که می تواند چارچوبی دقیق و موثر برای فرهنگ همسایگان باشد. به گزارش خبرگزاری مهر، زندگی عصر صنعت و تکنولوژی با همه فناوری ها و نوآوری ها برای تهیه امکانات رفاهی، چنان انسان را به خود مشغول داشته که او را از همه ارزش های اصیل جدا نموده و بیگانه ساخته است. امروزه دیگر خبری از ارتباط بین اقوام و بستگان چون گذشته وجود ندارد و همسایگان در شهرهای بزرگ گاه همدیگر را نمی شناسند چه رسد به اینکه ارتباطی با یکدیگر داشته و یا نیازهای هم را برطرف سازند.

همسایه یکی از کسانی است که در اسلام مورد عنایت خاص واقع شده و حقوقی بس مهم برای همسایگان نسبت به هم معین شده که افراد ملزم به رعایت آن می باشند. رسول اکرم (ص) در حدیثی می فرماید: همیشه جبرئیل مرا وصیت به همسایه می کرد تا جایی که گمان کردم همسایه از همسایه ارث می برد. (1)

احترام به همسایه و تکریم حقوق وی بدان حد مورد ترغیب و تشویق قرار گرفته که در اسلام هر نوع احترام همسایه بی بهره و بی پاداش نخواهد ماند. امام صادق(ع) می فرماید: "نیکویی به همسایه موجب افزایش عمر است." همسایه ای که اسلام این همه تاکید در نگهداری حرمت او و ادای حقوق گسترده وی دارد، شعاع زیادی از منازل اطراف را در بر می گیرد. رسول اکرم(ص) حدود همسایه را چهل منزل از تمامی جوانب معرفی نموده اند.

آرامش زندگی به این است که انسان از اذیت و آزار دیگران در امان باشد و کسی به او آسیب جسمی و روحی نزند و مزاحم رفاه و برخورداری و آسایش او نگردد. این حق طبیعی هر انسان است هر که دیگران را از این حق محروم کند در حق آنان ظلم کرده است. بعضی موجب آزار همسایگان خود می شوند مثل مزاحم خواب و استراحت، صدای بلند، بازی بچه ها در کوچه هنگام استراحت همسایه ها، پارک کردن ماشین جلوی خانه مردم، دود ماشین خود را به خورد همسایه دادن، سرک کشیدن به خانه و حریم خصوصی همسایه. هر کس باید دیگران را به جای خود بگذارد و ببیند رفتاری که با دیگران دارد اگر دیگران نسبت به او داشتند، راحت و راضی بود؟ انصاف ایجاب می کند که اگر از مردم آزاری دیگران ناراحتیم، خودمان سبب رنجش و آزار دیگران نشویم.

مومن که به آخرت و حساب عقیده دارد نباید موجب اذیت و مزاحمت مسلمانان باشد. خداوند از این عمل بیزار و خشمگین است. کسی که آزارش به دیگران نرسد، هم نزد مردم محبوب است و هم نزد خداوند، هم خودش آسوده زندگی می کند هم دیگران و نتیجه ترک مردم آزاری به سود شخص است. پیامبر اکرم (ص) می فرماید: در اسلام کسی حق ضرر و آزار رساندن به دیگری ندارد. (2)

ضرر و زیان رساندن و آزار دادن هر مومنی از گناهان کبیره محسوب می شود. این امر در حق همسایگان حرمت شدیدتری داشته و حتی سایر همسایگان از ادیان دیگر را نیز شامل می شود. پیامبر (ص) فرمود: کسی که به خدا و روز قیامت ایمان دارد همسایه اش را نمی آزارد. (3)

در باب حق و حقوق همسایگان بد نیست به روایتی از امام سجاد(ع) بپردازیم، حضرت می فرماید: حق همسایه ات آن است که در غیاب وی احترام او را حفظ کنی و مانع غیبت او شوی و در حضورش او را اکرام نمایی، هرگاه مظلوم افتاد به یاری او بشتابی و عیوبش را تفحص ننمایی و اگر از او بدی دیدی مخفی کنی و اگر می دانی نصیحت تو را می پذیرد در خفا و بین خودت و او نصیحتش نمایی، در هنگام سختی او را به شدا و گذار نکنی و رهایش ننمایی، لغزشش را بپذیری و گناهش را ببخشی و با وی کریمانه معاشرت کنی. (4)

همسایگان بایستی از وضعیت زندگی همسایه خویش غافل نباشند و به حوایج یکدیگر توجه داشته باشند و به رفع نیازهای یکدیگر در حد توان اهتمام ورزند. پیامبر اکرم در این باره (ص) می فرماید: به من ایمان نیآورده است کسی که سیر بخوابد و همسایه اش گرسنه بماند (5)

بنابراین حق و حقوق همسایگان بر همگان واجب می باشد و نیکویی کردن با همسایگان که خداوند عز وجل بدان امر فرموده است

واجب است یکی از محسنات صبر در بدی همسایه بد است و نیکویی با همسایه آزار نرسانیدن نیست بلکه نیکي با همسایه صبر بر آزار اوست.

1- بحارالانوار، ج 74، ص 151

2- وسایل الشیعه، ج 17، ص 341

3-بحار الانوار، ج 43، ص 62

4- بحارالانوار ج 74، ص 7

5- بحارالانوار ، ج 74، ص 152